

A FÖLDTANI RÉGIÓKUTATÁSOK IDŐSZERŰSÉGE

BREZSNYÁNSZKY Károly — geológus

A Területi Földtani Szolgálatok rendszerének harminc évvel ezelőtti kialakítása nagy jelentőségű lépés volt a hazai földtani kutatás intézményeinek történetében. A szervezet kialakítását a földtan hatósági feladatainak megnövekedése, az első- és másodfokú szakhatósági struktúra fokozatos kialakítása tette szükségessé. Létrejöttek azok a területi hatás- és feladatkörrel rendelkező szervezetek, melyek felelősek voltak egy adott térség földtani államigazgatási feladatai mellett a környezet-, természet és területfejlesztési kérdések ellátásáért, amelyek az államigazgatási feladatok szakszerű ellátása érdekében földtani kutatási, információgyűjtési feladatokat is elláttak. Feladatuk kettőssége a Területi Szolgálatok szervezeti helyzetében is tükröződött. Míg szervezetileg, munkajogilag és a földtani kutatások tekintetében a MÁFI-hoz tartoztak, a felelősség és irányítás, a szakhatósági feladatok ellátása a KFH-hoz kötötte a szolgálatokat. Illetékességi területük megalakulás óta megegyezik az ország jelenlegi régió beosztásával és pontos feladatuk volt a területi állami közigazgatási szervekkel való kapcsolattartás.

A földtan szervezetének 1993. évi átalakításakor létrejött Területi Földtani Hivatalok tevékenysége államigazgatási feladatok végzésére korlátozódott, korábbi, alapvetően területfejlesztési célzatú kutatói tevékenységük megszűnt, és ez idáig ezt a feladatkört a létszámleépítéssel és költségvetési támogatáscsökkentéssel sújtott Földtani Intézet sem tudta átvenni.

A területfejlesztésről és területrendezésről megalkotott törvény, az ország tervezési-, statisztikai régióinak kialakítása, valamint az Európai Unióhoz való csatlakozás időszerűvé tették a földtani kutatás regionális szervezetének újbóli létrehozását.

A területfejlesztés és területrendezés célja többek között az ország térszerkezete, településrendszere harmonikus fejlődésének elősegítése, feladata a fejlesztési koncepciók, programok és tervek kidolgozása, meghatározása és megvalósítása, a társadalom és a környezet dinamikusan egyensúlyának fenntartása, illetve javítása érdekében. A területrendezés kiemelt feladatai közé tartozik a környezeti adottságok feltárása és értékelése: a környezet terhelését, terhelhetőségét és a fejlesztési célokat figyelembe vevő terület felhasználásnak, az infrastrukturális hálózatok területi szerkezetének, illetve elhelyezésének – az ágazati koncepciókkal összhangban történő – megállapítása.

"A Tájékoztató az Országos Területfejlesztési Tanács részére a területfejlesztés stratégiai feladatairól" című.

1999. január 15-én kelt kormányanyagban megfogalmazott, hogy a "különböző természeti és földrajzi adottságú térségekben a térségi sajátosságoknak megfelelő terület-felhasználási szerkezetet kell kialakítani a területrendezés eszközeivel a táj védelmének, a táj terhelhetőségének megfelelően. Az agglomerálódó térségekben különösen fontos az egészséges környezetre való törekvés, a művi és természeti környezet egyensúlyának helyreállítása, az extenzív területnövekedés (terület igénybevétel) mérséklése".

E feladatokat (melyek sorában kiemelt szerep jut a kutatás-fejlesztésnek és az innovációnak, valamint a környezet és természetvédelemnek) az Országos Területfejlesztési Koncepcióban (35/1998. (III. 20.) OGY. hat.) és az Országos Területrendezési Tervben megfogalmazottak szerint, decentralizáltan, úgynevezett tervezési-statisztikai régiókként kell megvalósítani. E régió szemlélet szükségességét az Európai Unió különböző dokumentumai (Committee of the Regions "European Spatial Development Perspective", Phare Cross-Border Cooperation, Structural Funds, Interreg IIC, Nature 2000 stb.) is alátámasztják.

Az ismertetett feladatok sikeres végrehajtása elképzelhetetlen az adott területek földtani problémáinak részletes ismerete, és folyamatos, a mindenkori feladatokból következő célirányos kutatása nélkül. E feladatok végzésének szükségességét a 132/1993. (IX.29.) Korm. rendelet is tartalmazza, amikor az alkalmazott kutatási feladatok között előírja feladatul a település- és területfejlesztés földtani megalapozását. Ez pedig nemcsak feladatokat jelent a MÁFI számára, hanem lehetőséget is az ország földtani problémáinak új szemléletű kutatására.

Ezért alkalmazkodva a területfejlesztési törvényben előírt - és az Unió csatlakozás körülményeihez a MÁFI-ban szükséges a Területi Földtani Szolgálatok hagyományain alapuló új kutatási irányzat, az úgynevezett földtani régió-kutatások beindításával bővíteni az Intézet feladatait.

Ehhez létre kell hozni a szükséges infrastrukturális feltételeket, valamint a személyi állományt. Ezen kutatásokat – a MÁFI mintegy kinyújtott karjaként – a tervezési-statisztikai régiókként kinevezett régió-geológusok végeznék, szorosan együttműködve az Intézet tájegységi és tematikus kutatásaival és egységeivel, és a régiókként szerveződött, földtani államigazgatási feladatokat ellátó MGSz Területi Földtani Hivatalokkal.

NÉHÁNY GONDOLAT A TERÜLETI FÖLDTANI SZOLGÁLATOK 30. ÉVES ÉVFORDULÓJÁHOZ

DR. KÉRI János — geológus

Az eltelt 30 évből 21 évet töltöttem el (1970. 01.01.-1991.12.18), mint a salgótarjáni és a veszprémi szolgálat vezetője. Az első 10 év Salgótarjánhoz, a második

10 év Veszprémhez kapcsolódik. A Központi Földtani Hivatal elnökének, dr. Fülöp József akadémikusnak, illetve a szolgálatok létrehozásáról határozó Földtani